

27. juni 2023

PLAN22+

Pilotprojekter

PROJEKTBEKRIVELSER

Plan22+ er en femårig indsats fra Plan-og Landdistriktsstyrelsen og Realdania, som skal understøtte kommunernes klimaarbejde ved at udvikle ny viden og redskaber til at indfri klimamålsætninger gennem den fysiske planlægning.

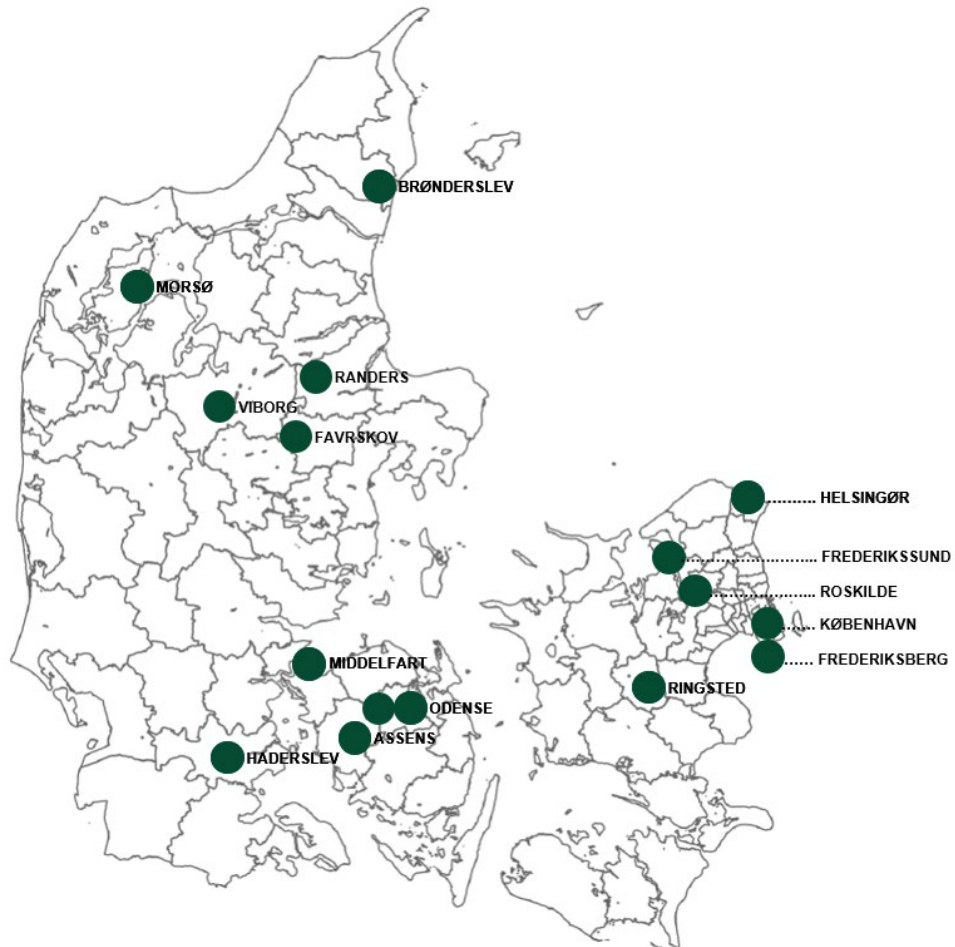
Første runde ansøgningsrunde – indstilling af pilotprojekter

Baggrund

Plan 22+ skal vise, hvordan fysisk planlægning kan bidrage til at indfri klimamålsætninger, samtidig med at der sikres rammer for at udvikle velfungerende byer og landområder med høj livskvalitet for mennesker. Indsatsen skal understøtte kommunernes klimaambitioner- og arbejde ved gennem ny viden og pilotprojekter at udvikle det faglige grundlag for at vurdere, prioritere og diskutere, hvordan klimahensyn kan indarbejdes i lokalplaner, planstrategier, kommuneplaner og andre plandokumenter.

Plan22+ sendte 16. december 2022 invitation til første ansøgningsrunde på pilotprojekter med ansøgningsfrist 28. februar 2023. Der er indkommet 24 ansøgninger fra i alt 27 kommuner. Der er i første ansøgningsrunde ikke udmeldt et specifikt tema, men lagt op til, at ansøgningerne kan have forskellige temaer. Tematisk spreder de indkomne ansøgninger sig over et bredt felt af emner: byudvikling, mobilitet, VE, strategisk planlægning i det åbne land og bæredygtighedsværktøjer til bl.a. beregning af planers CO₂ aftryk. Der er en overvægt af projekter, der vedrører det åbne lands planlægning samt projekter, som vedrører nye værktøjer til at vurdere planers CO₂ aftryk.

DE UDVALGTE PILOTPROJEKTER

Lav bund og høje ambitioner i Brønderslev Kommune

Ansøger: Brønderslev Kommune

Ansøgt beløb: 224.000 kr.

Formål

Målet er, at der opsamles viden om alternativ anvendelse af og konkrete metoder til at omlægge lavbundslande og at der bliver indsamlet erfaringer om og peget på en good practice for samarbejde med landbrugsorganisationer og lodsejere omkring udtagning og omlægning af lavbundsarealer.

Projektidé og forventede resultater

At indsamle viden gennem foredrag, workshops og rundture/markvandring med en bred skare af interessenter, herunder landboorganisationer, energiproducenter, rådgivere, lodsejere og kommunen. Den fælles vidensindsamling skal danne grundlag for udarbejdelse af en fælles vision og principper for udtagning og omlægning af lavbundslande, så det bliver hurtigere og lettere at planlægge herfor og så klimahensyn får en større betydning i planlægningen, både i kommunen selv og på nationalt plan.

Projektets eksempel-værdi

Der udarbejdes en publikation med den indhentede viden og erfaringsopsamling om udtagning og omlægning af lavbundsland, herunder værktøjer, konkrete eksempler og step-by-step guides, til inspiration i andre kommuner. En tydelig beskrivelse af konteksten, så projektets resultater kan ses i lyset heraf, skal gøre det let for andre kommuner at benytte resultaterne kontekstafhængigt.

Strategisk jordfordeling for hele Mors gennem samskabelse

Ansøger: Morsø Kommune

Ansøgt beløb: 480.000 kr.

Formål

Projektet skal skabe grundlaget for en strategisk, multifunktionel jordfordeling for hele Mors. Gennem samskabelse med lodsejere og rådgivere skal der tilvejebringes en vision for fremtidens landbrug på Mors og tværgående analyser af arealanvendelsen, der kan bidrage til første version af et GIS-baseret multikriterieværktøj. Værktøjet skal være med til at afveje interesserne på konkrete arealer i den kommunale planlægning og sagsbehandling, og dermed sikre at fysisk planlægning og klima kobles stærkere i arealforvaltningen på Mors.

Projektidé og forventede resultater

Ideen er med udgangspunkt i blandt andet Collective Impact, Fremtidens Landskaber og DIAPLAN at finde en samarbejdsmodel for et landbrugsklimaråd. Rådet skal bidrage til at kortlægge, identificere og værdisætte forskellige interesser i arealanvendelsen og således medvirke til at udvikle grundlaget for et GIS-baseret analyseværktøj, som skal kunne identificere, hvor de største potentialer er for konkrete multifunktionelle jordfordelingsprojekter. Hensigten er at få et potentialekort for, hvor der kan høstes gevinster ved en jordfordeling, der kan understøtte opsætning af bl.a. VE-anlæg, hvor der samtidig er interesse blandt lodsejerne.

Projektets eksempel værdi

En beskrivelse af samarbejdsmodellen samt en skabelon til et analyseværktøj vil kunne benyttes af andre kommuner, der ønsker at kortlægge de områder, hvor der er samfundsmæssige interesser og samtidig mulighed for jordfordeling.

Klimaet og ådalenes fremtid – sammenfattende og samarbejdsdrevne planlægning for Nørreådalene i et klimaperspektiv

Ansøger: Viborg, Randers og Favrskov Kommuner

Ansøgt beløb: 850.000 kr.

Formål

Det er projektets formål at institutionalisere den samarbejdsdrevne, helhedsorienterede arealplanlægning i Nørreådalene, så succesrate og tempo ved realisering af klimaprojekter, herunder VE-anlæg, skovrejsning og udtagning af lavbund kan øges, og de forskellige udviklingsmål for natur, biodiversitet, miljø og klima integreres.

Projektidé og forventede resultater

Pilotprojektet skal skabe og - i praksis indhøste erfaringer med - en ramme for at institutionalisere samarbejdet og fremdriften i det videre arbejde med den fysiske planlægning i Nørreådalene. Forventningen er, at den fysiske planlægning med fokus på lokal inddragelse og dialog kombineret med samarbejde på tværs af myndigheder og vidensinstitutioner ikke alene øger succesraten med realisering af bl.a. klimaprojekter, men også øger realiseringstempoet.

Projektets eksempel-værdi

Tilgangen om den samarbejdsdrevne planlægning for Nørreådalene kan spredes geografisk til andre kommuner og fagområder. Den er skalerbar og illustrerer, at samarbejdsdrevne planlægning ikke handler om rundkreds-diskussioner, men om konkret omstilling og tilvejebringelse af et bredt accepteret grundlag for projektrealisering.

Klimaprojekter som driver for forbedring af landskabet - sammen-tænkning af beskyttelse og benyttelse, som metode til via den fysi-ske planlægning at realisere klimahandleplaner.

Ansøger: Assens og Odense Kommuner

Ansøgt beløb: 500.000 kr.

Formål

Projektet vil undersøge, hvordan klimaprojekter, som for eksempel VE-anlæg, skovrejsning og udtagning af lavbundsjord, kan være en driver i arbejdet med at beskytte og forbedre landskaberne. Hensigten er gennem klimaprojekter og strategisk helhedsplanlægning at sikre både en reduktion af CO₂ og at tilføre landskaberne værdi, øge biodiversiteten, passe på grundvandet og skabe gode steder at bo og leve.

Projektidé og forventede resultater

Projektets idé er at gennemføre en række analyser af værdier, interesser og potentialer og på den baggrund udvælge et konkret projektområde, hvor der gennemføres en strategisk helhedsplanlægning med fokus på klimahensyn, værdiforøgelse og fremtidig arealanvendelse i det åbne land. Pilotprojektet skal udvikle redskaber til og løsninger for en bæredygtig og multifunktionel arealanvendelse, og det vil ske i en afbalanceret håndtering af areal- og miljøkonflikter og en proaktiv udvikling af landskabet.

Projektets eksempel-værdi

Der udarbejdes en metodemanual for planlægning og klimatiltag, der viser, hvordan man kan sammentænke planløsninger ift. klimahensyn og multifunktionel arealanvendelse, herunder VE-anlæg og CO₂ reducerende tiltag (lavbund, skov, biomasseproduktion), drikkevandsbeskyttelse, biodiversitet, friluftsliv m.v. Manualen vil omfatte de samarbejdsdrevne processer, areal- og landskabsanalyser samt tilgængelige reguleringsinstrumenter.

Ny energi! Vedvarende energianlæg som dynamo for klimatilpasning og lokal udvikling i Haderslev Kommune

Ansøger: Haderslev Kommune

Ansøgt beløb: 500.000 kr.

Formål

Som del af realiseringen af målsætningerne i sin klimaplan, skal Haderslev Kommune i de kommende år realisere en række nye store VE-anlæg i ofte sårbare lokalområder. Realiseringen af nye VE-anlæg er kompleks og stiller således store krav til formen af kommunens planlægning. Samtidig kan den rette planlægning åbne nye perspektiver for ny udvikling af lokalsamfundene.

Projektidé og forventede resultater

For at kunne realisere målsætningerne i kommunens klimaplan, skal Haderslev Kommune i de kommende år realisere en række nye store VE-anlæg. Disse anlæg vil ofte skulle placeres i lokalområder udenfor byerne, der i forvejen kan være udfordrede og sårbare. Samtidig rummer VE-planlægningen en række traditionelle udfordringer i forhold til at sikre lokale værdier og imødekomme lokale bekymringer.

Projektets eksempelverdi

Pilotprojektet vil vise velfunderede eksempler på en bredt integreret og multifacetteret planlægning for VE-projekter og tilknyttede lokale initiativer for kommuner og statslige myndigheder. Det gælder såvel på det strategiske som på det operative niveau i de politiske og forvaltningsmæssige processer i planlægningen, hvor projektet vil kunne pege på konkrete metoder og tilgange til at formulere og opnå præcise mål indenfor de gældende rammer i samspil med alle typer af aktører.

Klima og kvalitet i Odenses byudvikling - en bygherreguide

Ansøger: Odense Kommune

Ansøgt beløb: 400.000 kr.

Formål

Projektet har til formål at udvikle det faglige grundlag for at vurdere, prioritere og diskutere, hvordan klimahensyn kan indarbejdes i den fysiske planlægning og dertil samle og tydeliggøre ambitionerne i ét dokument som guide til bygherrer.

Projektidé og forventede resultater

Pilotprojektets idé bygger på en udfordring, når kommunen skal arbejde med den klimavenlige by, hvor planlægningsværktøjerne ikke er tilstrækkelige. Odense Kommune er nysgerrige på, hvordan en mere klimavenlig by kan forenes med Odenses fortsatte ambitioner om høj arkitektonisk kvalitet og en fortætning af eksisterende bystrukturer. Særligt på, hvor langt planlægningsværktøjerne rækker i forhold til at sikre et lavt klimaaftryk og hvad en supplerende guide derudover kan understøtte i dialogen med investorer, udviklere og bygherrer, når der sættes et øget fokus på klimavenlig byudvikling og byggeri.

Projektets eksempel værdi

Produktmålet for pilotprojektet vil i tilblivelsen tage afsæt i Odense som case, men det er en klar forventning, at viden og erfaringer indhentet og struktureret i processen kan være til gavn for også andre kommuner. Om end ambitionsniveau og processuelle afklaringer naturligvis vil bero på særskilte forløb i de enkelte kommuner. Kommunerne vil kunne "låne" af værktøjet og tilpasse det den enkelte kommunes bystruktur, skala mv. Odense vil undervejs, men også efter pilotprojektet og i det omfang det er driftsmæssigt muligt, stille viden og erfaringer til rådighed for andre kommuner.

Ringsteds strategiske handleplan til planlægning for bæredygtig mobilitet i købstaden

Ansøger: Ringsted Kommune

Ansøgt beløb: 492.500 kr.

Formål

At bidrage til at omsætte Klimaplanens mål om, at 80% af de korte ture skal være aktive ture i 2030 til en strategisk handleplan og input til kommuneplanen. Gennem inddragelse af borgere, brugergrupper mv, vil projektet identificere barrierer og muligheder samt skabe forståelse for mere aktiv transport. Der udpeges et pilotområde, hvor der designes og afprøves midlertidige mobilitetsløsninger.

Projektidé og forventede resultater

Projektet skal munde ud i en strategisk handleplan med et fælles plangrundlag, som kan indgå i kommuneplanen og være afsæt for fremtidige anlæg, der understøtter aktiv transport. Desuden udvikles et procesredskab med anbefalinger til involvering og partnerskaber, der kan give øget brug og øget ejerskab, og endelig formuleres konkrete anbefalinger til anlæg, design mv. Projektet vil forudsætte nye tværgående samarbejder og skabe et kompetenceløft på tværs af afdelinger i kommunen.

Projektets eksempel værdi

Ringsted Kommune vil udarbejde et redskabskatalog til aktiv mobilitet. Ringsted har en størrelse og en struktur, som minder om en række andre byer, som vil kunne få inspiration fra pilotprojektet og bruge konklusionerne med henblik på at arbejde for at få flere bilture flyttet over til aktive ture.

Udvikling af bæredygtighedsværktøjer for Helsingør og Roskilde Kommune

Ansøger: Helsingør og Roskilde Kommuner

Ansøgt beløb: 600.000 kr.

Formål

Projektet har til formål at styrke Roskilde og Helsingør Kommunes bæredygtighedstilgang inden for tematikker, der går på tværs og knytter sig til fælles kommunetypologier og fysiske planlægningskontekster: provinskommunen i udvikling mod en grønnere fremtid. Derfor ønsker kommunerne at udvikle et bæredygtighedsværktøj fælles, men med forskellige tilgange til planprocessen.

Projektidé og forventede resultater

Kommunerne ønsker via en todelt proces at udvikle hvert deres bæredygtighedsværktøj. Det skal gøres ved i fællesskab at blive klogere på de relevante fysiske planlægningstematikker, der knytter sig til at være en provinskommune, hvorefter processen deler sig i to spor med henblik på at implementere læringen og løsningerne i hhv. værktøj for lokalplan-niveau (Roskilde Kommune) og værktøj for kommuneplanniveau (Helsingør Kommune). Efterfølgende eksekveres en implementeringsproces i de respektive forvaltninger og byråd.

Projektets eksempel værdi

Målet er, at løsningerne baserer sig på et fælles og endnu mere oplyst grundlag, end det havde været, hvis kommunerne havde været i processen hver for sig. Det skaber et endnu bedre grundlag for, at den læring kan komme resten af Danmarks 14 provinskommuner til gode.

Urban LCA – et værktøj til transformation af Frederiksberg Hospital

Ansøger: Frederiksberg Kommune

Ansøgt beløb: 450.000 kr.

Formål

Formålet med projektet er at kortlægge og formidle klimabelastningerne ved udviklingen af Frederiksberg Hospital og samtidig illustrere potentialerne ved alternative strategier, løsninger og tiltag, som kan reducere klimapåvirkningen og forbedre biodiversiteten.

Projektidé og forventede resultater

Frederiksberg Kommune ønsker, at udvikle en betaversion af et LCA-værktøj, der kan beregne en samlet performance for byområder, kaldet "Urban LCA", og som skal bruges aktivt i realisering af udviklingsplanen for Frederiksberg Hospital. Bæredygtighedsværktøjet skal understøtte kommunens overordnede mål om CO₂-neutralitet og vil indeholde de relevante parametre, som skal overvejes i forbindelse med byudvikling, eksempelvis sammensætning af bygninger, infrastruktur og udformning af natur og vil have et output for klimapåvirkning i enheden "kg CO₂ækv./person" og "kg CO₂ækv./m²" og en score for biodiversitet.

Projektets eksempel værdi

Projektet kan have eksempel værdi for andre kommuner, der arbejder med byudviklingsprojekter af samme skala, herunder større byer, der også arbejder med omdannelse af eksisterende by. Projektet kan med udarbejdelsen af et betaværktøj til beregning af LCA på byområdeniveau og opgørelse af biodiversitet, have værdi som et støtteværktøj i planlægningen og realiseringen af bæredygtig byudvikling. Ved at levere et praktisk og evidensbaseret redskab vil projektet give byplanlæggere og bygherrer mulighed for at integrere bæredygtighedsaspekter tidligt i planlægningsfasen af nye byområder.

God energi i Frederikssund – En trædesten for udvikling

Ansøger: Frederikssund Kommune

Ansøgt beløb: 300.000 kr.

Formål

Formålet med projektet er at finde nye veje og værktøjer, der kan understøtte kommunens klimamål og komme hurtigt i gang med en merproduktion af strøm ved hjælp af solceller.

Projektidé og forventede resultater

Projektet fokuserer på to aspekter af at sikre god fysisk planlægning af solcelleområder. Det ene aspekt er brug af planværktøjer til at arbejde med midlertidighed på arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen til fx udviklingsområder, rekreation eller grusgravning. Det andet handler om, hvordan landskabshensyn kan sikres, og hvordan projekterne kan skabe merværdi for lokalsamfundet. Projektet vil undersøge, om og hvordan der kan skabes synergi og merværdi mellem byudvikling og etablering af energianlæg, fx i forhold til natur, biodiversitet, stier, landskabselementer og rekreation, der kan skabe værdi for områdets beboere, både frem til byudviklingen sker og som afsæt for udviklingen.

Projektets eksempel-værdi

Projektet vil give inspiration til, hvordan man kan samtænke klimamål og energiplanlægning med den fysiske planlægning blandt andet med overordnede principper for, hvordan solcelleanlæg kan indpasses i landskabet og samtidig bidrage med ny værdi til et område. På baggrund af konkrete cases afsøges mulighederne for at placere solceller på arealer, der er udlagt i kommuneplanen som udviklingsområder, anden lokalplanlagt anvendelse eller råstofområder. Viden herom kan være anvendelig i andre kommuner og måske give inspiration til nye planværktøjer.

Urban Decarb i planlægningen – et CO₂-beregningsværktøj

Ansøger: København og Middelfart Kommuner

Ansøgt beløb: 600.000 kr.

Formål

Pilotprojektet har til formål at udvikle et målrettet førstegenerations værktøj til kommunale planmedarbejdere, der kan estimere de klimamæssige konsekvenser ved foreslåede lokalplaner. Dermed kan projektet understøtte dels den politiske sagsbehandling, hvor et estimeret CO₂-budget kan indgå i politiske indstillinger, dels i den løbende vejledning og dialog med grundejere og udviklere, for at styrke klimaprofilen på deres projekter.

Projektidé og forventede resultater

Projektets idé kommer af et tværkommunalt behov for et værktøj til at estimere CO₂-effekten af den kommunale planlægning – både ift. konkrete lokalplansager og kommunernes egne strategiske planlægningsopgaver. Derfor har Middelfart og Københavns Kommune slået sig sammen om udviklingen af et værktøj, der kan bruges bredt i landets kommuner.

Projektets eksempel værdi

Københavns Kommune og Middelfart Kommune repræsenterer to plankontekster, som rummer visse ligheder, men som alt andet lige er karakteriseret af forskellige planlægningsmæssige og politiske virkeligheder; Københavns Kommune er en storbykommune mens Middelfart kommune er en mindre provinskommune. Forskellene i de to kommuners størrelser og planvilkår sikrer, at samarbejdet om udviklingen af CO₂-værktøjet er funderet i en arbejdsgruppe, der repræsenterer perspektiver fra større byer, mindre bysamfund og det åbne land. Det er således ambitionen at projektet resulterer i et fleksibelt og levedygtigt værktøj, der kan anvendes i en flerhed af landets kommuner.